

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 29.4.2009
KOM(2009) 206 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Reglamento Nr. 1/2003 veikimo ataskaita

{SEK(2009)574}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Reglamento Nr. 1/2003 veikimo ataskaita

1. ĮŽANGA

1. Reglamentas Nr. 1/2003¹ – Europos Sąjungos antimonopolinių normų įgyvendinimo taisyklių ir procedūrų atnaujinimo pagrindas – pradėtas taikyti 2004 m. gegužės 1 d. Reglamento Nr. 1/2003 44 straipsnyje nustatyta, kad iki 2009 m. gegužės 1 d., t. y. po penkerių taikymo metų, Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai teikia jo veikimo ataskaitą.
2. Reglamentas Nr. 1/2003 priimtas vykdant didžiausią nuo 1962 m. EB sutarties 81 ir 82 straipsnių įgyvendinimo procedūrų pertvarkymą. Jo pagrindiniai ypatumai:
 - Panaikinta pranešimų dėl verslo susitarimų Komisijai tvarka suteikiant Komisijai galimybę sutelkti išteklius svarbiai kovai su karteliais ir kitais sunkiais antimonopolinių taisyklių pažeidimais.
 - Suteikti įgaliojimai nacionalinėms konkurencijos institucijoms ir teismams taikyti visas EB antimonopolines taisykles, kad didesniu už įgyvendinimą atsakingų subjektų skaičiumi būtų užtikrintas platesnis EB antimonopolinių taisyklių taikymas.
 - Sudarytos vienodesnės sąlygos tarptautiniu mastu veikiančioms verslo įmonėms, nes už konkurencijos teisės aktų įgyvendinimą atsakingi subjektai, tarp jų nacionalinės konkurencijos institucijos ir nacionaliniai teismai, įpareigoti taikyti EB antimonopolines taisykles bylose, kurios daro poveikį prekybai tarp valstybių narių.
 - Numatytas Komisijos ir nacionalinių konkurencijos institucijų glaudus bendradarbiavimas Europos konkurencijos tinkle (EKT).
 - Komisijai suteiktos griežtesnės įgyvendinimo priemonės, kad būtų geriau pasirengusi nustatyti antimonopolinių taisyklių pažeidimus ir imtis veiksmų.

¹ 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL 2003 L1, 2003 1 4, p. 1) su pakeitimais, padarytais 2004 m. vasario 26 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 411/2004, panaikinančiu Reglamentą (EEB) Nr. 3975/87 ir iš dalies keičiančiu Reglamentus (EEB) Nr. 3976/87 ir (EB) Nr. 1/2003 dėl oro transporto susisiekimo tarp Bendrijos ir trečiųjų šalių (OL L 68, 2004 3 6, p. 1), ir 2006 m. rugsėjo 25 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1419/2006, panaikinančiu Reglamentą (EEB) Nr. 4056/86, nustatantį išsamias Sutarties 85 ir 86 straipsnių taikymo jūrų transportui taisykles, ir iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 1/2003, išplečiant jo taikymo sritį, įtraukiant kabotažą ir tarptautines trampines paslaugas (OL L 269, 2006 9 28, p. 1).

3. Remdamasi Reglamentu Nr. 1/2003, Komisija priėmė Komisijos įgyvendinimo Reglamentą Nr. 773/2004² ir šešis naujus Komisijos pranešimus ir gaires³.
4. Ši ataskaita – tai išsami apžvalga, kuria siekiama apibendrinti ir įvertinti, kaip sekėsi atnaujinti EB antimonopolinių normų įgyvendinimo taisykles per pirmuosius penkerius metus. Ją reikėtų skaityti kartu su pridėtu Komisijos tarnybų darbo dokumentu, kuriame pateiktas išsamesnis vertinimas.

2. SISTEMOS PAKEITIMAS: NUO PRANEŠIMŲ SISTEMOS IKI TIESIOGINIO EB SUTARTIES 81 STRAIPSNIO 3 DALIES TAIKYMO

5. Reglamentu Nr. 1/2003 iš esmės pakeista EB sutarties 81 ir 82 straipsnių taikymo sistema. Šiuo reglamentu pagal Reglamentą Nr. 17 sukurtą centralizuotą pranešimų ir įgaliojimų sistemą pakeitė tiesioginiu EB sutarties visų 81 ir 82 straipsnių taikymu pagrįsta įgyvendinimo sistema.
6. Pagal Reglamentą Nr. 1/2003 Komisija, nacionalinės konkurencijos institucijos ir teismai turi visus įgaliojimus taikyti EB sutarties 81 ir 82 straipsnius. Susitarimai, kuriems taikomos EB sutarties 81 straipsnio 1 dalies nuostatos ir kurie tenkina 81 straipsnio 3 dalies sąlygas, dabar galioja tiesiogiai ir yra vykdytini, o išankstinis sprendimas šiuo klausimu nereikalingas. Viešojo įgyvendinimo srityje EB sutarties 81 straipsnio 3 dalies sąlygos iš esmės vertinamos, jei ši nuostata pasitelkiama gynybai su teisės normų vykdymu susijusiose bylose.
7. Nuo pranešimų ir administracinių įgaliojimų sistemos prie tiesioginio taikymo sistemos praktiškai pereita labai sklandžiai. Iš esmės, kaip matyti iš Komisijos ir nacionalinių už įgyvendinimą atsakingų subjektų bylų praktikos ir verslo bei teisininkų bendruomenės nurodytos patirties, didelių sunkumų dėl tiesioginio EB sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo, kuri suinteresuotosios šalys įvertino palankiai, neiškilo.
8. Pakeitus sistemą pasikeitė ir Komisijos prioritetai, kuriais Komisijai sudarytos galimybės sutelkti išteklius srityse, kuriose ji gali labai prisidėti prie EB sutarties 81 ir 82 straipsnių įgyvendinimo. Ši iniciatyva aiškiai matyti iš didelės apimties tyrimų, kurių imtasi pagrindiniuose ES ekonomikos sektoriuose ir kurie tiesiogiai veikia vartotojus. Komisija ir toliau laikosi labiau poveikiu pagrįsto požiūrio visose su karteliais nesusijusiose antimonopolinių normų pažeidimų bylų praktikos ir politikos

² 2004 m. balandžio 7 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 773/2004 dėl bylų nagrinėjimo Komisijoje pagal Sutarties 81 ir 82 straipsnius tvarkos (OL L 123, 2004 4 27, p. 18) su pakeitimais, padarytais 2008 m. birželio 30 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 622/2008, iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 773/2004 susitarimo procedūros tvarkos kartelių bylose atžvilgiu (OL L 171, 2008 7 1, p. 3).

³ Modernizavimo paketas, žr. Komisijos pranešimą apie bendradarbiavimą konkurencijos institucijų tinkle (OL C 101, 2004 4 27, p. 43), Komisijos pranešimą apie Komisijos ir ES valstybių narių teismų bendradarbiavimą taikant EB sutarties 81 ir 82 straipsnius (OL C 101, 2004 4 27, p. 54), Komisijos pranešimą apie neoficialias konsultacijas, susijusias su naujais EB sutarties 81 ir 82 straipsnio taikymo klausimais, kurie išskyla atskirose bylose (konsultaciniai raštai) (OL C 101, 2004 4 27, p. 78), Komisijos pranešimą apie skundų nagrinėjimą Komisijoje pagal EB sutarties 81 ir 82 straipsnius (OL C 101, 2004 4 27, p. 65), Gaires dėl poveikio prekybai sąvokos, vartojamos EB sutarties 81 ir 82 straipsniuose (OL C 101, 2004 4 27, p. 81) ir EB sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo gaires (OL C 101, 2004 4 27, p. 97).

srityse. Palyginti su ankstesniais laikotarpiais, iniciatyvesnė Komisijos pozicija taip pat matyti iš padidėjusio priimtų įgyvendinimo sprendimų skaičiaus.

9. Pertvarkant antimonopolines taisykles pereita nuo individualių susitarimų skatinimo prie sistemos, kurioje daugiausia dėmesio skiriama bendrosioms gairėms, kurios gali būti naudingos daugeliui įmonių ir kitiems už įgyvendinimą atsakingiems subjektams. Šį procesą Komisija pradėjo dar prieš 2004 m. dėl vertikalinių apribojimų⁴ ir horizontalaus bendradarbiavimo susitarimų⁵. Į 2004 m. modernizavimo paketą įtrauktos bendrosios gairės dėl EB sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo⁶, tais pačiais metais priimta technologijų perdavimui skirta grupinė išlyga ir gairės⁷. Reaguodama į didelį daugumos suinteresuotųjų šalių poreikį, 2009 m. vasario 9 d. Komisija paskelbė Įgyvendinimo prioritetų taikant EB sutarties 82 straipsnį dominuojančių įmonių piktnaudžiaujamam antikonkurenciniam elgesiui gaires⁸. Individualių gairių srityje Komisija tebėra tvirtai įsipareigojusi teikti gaires su naujais ir neišspręstais klausimais susiduriančioms įmonėms pagal Pranešimą dėl neoficialių gairių⁹. Tačiau per ataskaitinį laikotarpį šiuo klausimu į Komisiją kreiptasi vos keletą kartų.

3. KOMISIJOS PROCEDŪROS PAGAL REGLAMENTĄ NR. 1/2003

10. Reglamentu Nr. 1/2003 Komisijai suteikti atnaujinti įgyvendinimo įgaliojimai, kuriais siekiama pagrindinių veiksmingo ir nuoseklaus įgyvendinimo tikslų. Komisija aktyviai ir iš esmės sėkmingai naudojasi naujaisiais ar atnaujintais įgaliojimais, siekdama efektyvaus įgyvendinimo.
11. Reglamentu Nr. 1/2003 išaiškinti ir sustiprinti Komisijos tiriamieji įgaliojimai (17–22 straipsniai). Sektorių tyrimai tapo viena pagrindinių tiriamųjų priemonių, suteikusių Komisijai galimybę nustatyti konkurencijos procesų trūkumus dujų ir elektros energijos, mažmeninės bankininkystės, verslo draudimo ir farmacijos sektoriuose. Šių tyrimų metu sukaupta daug faktinės informacijos, kuri padėjo Komisijai taikyti EB sutarties 81 ir 82 straipsnius atskirose bylose.
12. Naujaisiais arba atnaujintais įgaliojimais tirtose bylose naudotasi tiek, kiek būtina. Per patikrinimus įmonių patalpose nuolat naudotasi įgaliojimu užplombuoti ir įgaliojimu užduoti su faktais ar dokumentais susijusių klausimų. Patikrinimai ne įmonės patalpose atlikti dviem atvejais¹⁰. Reglamentu Nr. 1/2003 taip pat suteiktas

⁴ 1999 m. gruodžio 22 d. Komisijos reglamentas Nr. 2790/1999 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo vertikalinių susitarimų ir suderintų veiksmų grupėms (OL L 336, 1999 12 29, p. 21–25) ir Komisijos pranešimą dėl vertikalinių apribojimų gairių (OL C 291, 2000 10 13, p. 1).

⁵ 2000 m. lapkričio 29 d. Komisijos reglamentas Nr. 2658/2000 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo specializacijos susitarimų grupėms (OL L 304, 2000 12 5, p. 3), 2000 m. lapkričio 29 d. Komisijos reglamentas Nr. 2659/2000 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros susitarimų grupėms (OL L 304, 2000 12 5 p. 7) ir Rekomendacijos dėl EB steigimo sutarties 81 straipsnio taikymo horizontalaus bendradarbiavimo susitarimams (OL C 3, 2001 1 6, p. 2).

⁶ Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo gairės (OL C 101, 2004 4 27, p. 97).

⁷ 2004 m. balandžio 27 d. Komisijos reglamentas Nr. 772/2004 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo technologijų perdavimo susitarimų kategorijoms (OL L 123, 2004 4 27, p. 11–17).

⁸ OL C 45, 2009 2 24, p. 7.

⁹ Komisijos pranešimas dėl neoficialių gairių, žr. 3 nuorodą.

¹⁰ Žr. Komisijos spaudos pranešimą IP/09/137 dėl neseniai išspręstos kartelio bylos „Jūrinės žarnos“.

įgaliojimas gavus sutikimą apklausti juridinius ir fizinius asmenis. Nuolat naudojantis šia priemone Komisijos patirtis parodė, kad dėl sankcijų už klaidinančius ar neteisingus atsakymus stokos asmenys neskatinami teikti teisingos ir išsamios informacijos. Be to, Komisija retai naudojosi įgaliojimu prašyti nacionalinių konkurencijos institucijų atlikti patikrinimus jos vardu, kaip numatyta 22 straipsnio 2 dalyje. Šiuos du nurodytus klausimus gali būti tikslinga svarstyti išsamiau.

13. Reglamentu Nr. 1/2003 įtvirtintas atnaujintas sprendimų rinkinys. Pagrindinė naujovė – 9 straipsnis, kuriuo Komisijai suteikiamas įgaliojimas įmonių pasiūlytus išipareigojimus padaryti joms privalomus ir vykdytinus. Komisija pasinaudojo šiuo įgaliojimu priimdama 13 sprendimų. 9 straipsniu siekiama didinti administracinę veiksmingumą ir efektyvumą sprendžiant Komisijos nustatytas su konkurencija susijusias problemas tuo atveju, kai susijusi (-ios) įmonė (-ės) savanoriškai pasisiūlo prisiimti išipareigojimus šioms problemoms spręsti. Šiuo straipsniu užtikrinami greiti pokyčiai rinkoje ir gerokai padidinta nauda, palyginti su Reglamentu Nr. 17, pagal kurį neoficialiais išipareigojimais užbaigtose bylose priverstinio vykdymo galimybė nenumatyta.
14. Pagal reglamento 7 straipsnį Komisija priėmė daug draudžiamųjų sprendimų. Šia nuostata aiškiai numatytas įgaliojimas skirti struktūrines priemones. Kol kas Komisija šiuo įgaliojimu nepasinaudojo. Tačiau ji sutiko su struktūriniais pokyčiais kaip išipareigojimais¹¹.
15. Per ataskaitinį laikotarpį Komisija nepriėmė sprendimų pagal reglamento 10 straipsnį. Ši priemonė iš esmės sukurta nuoseklumui užtikrinti. Dėl nuolatinių EKT pastangų skatinant nuoseklų EB antimonopolinių taisyklių taikymą kol kas ja pasinaudoti neprisireikė.
16. Reglamentu Nr. 1/2003 perimta Reglamento Nr. 17 nuostata dėl galimybės asmenims, galintiems įrodyti, kad turi teisėtą interesą, pateikti (oficialų) skundą ir pasinaudoti tam tikromis procesinėmis teisėmis. Komisija palankiai vertina skundus, dėl kurių pradedamos prioritetinės bylos, ir skatina skundą pateikusias šalis pateikti pagrįstos informacijos. Reikėtų taip pat toliau analizuoti, kaip supaprastinti skundų, dėl kurių nepradedamos prioritetinės bylos, nagrinėjimą remiantis Bendrijos teismų praktika.
17. Atgrasomojo poveikio baudos kartu su efektyvia atleidimo nuo baudų ir baudų sumažinimo programa – pats veiksmingiausias Komisijos ginklas, ypač kovojant su karteliais. Komisijos įgaliojimo skirti baudas už materialinės konkurencijos teisės pažeidimus teisinis pagrindas į Reglamentą Nr. 1/2003 iš esmės perkeltas iš Reglamento Nr. 17. Pažeidimą padariusioms įmonėms ir įmonių asociacijoms Komisija gali skirti baudas, kurios neviršija 10 % bendros praėjusiųjų finansinių metų apyvartos. Komisija dar labiau patobulino ir patikslino baudų skyrimo politiką 2006 m. Baudų skyrimo gairėse. Bendrijos teismai peržiūrėjo labai daug Komisijos paskirtų baudų ir daugeliu atvejų parėmė Komisijos poziciją.

¹¹ „E.ON“ Vokietijos elektros energijos rinkos byloje, OL C 36, 2009 2 13, p. 8, ir RWE dujų rinkos atskyrimo byloje, žr. 2009 m. kovo 18 d. Komisijos spaudos pranešimą IP/09/410.

18. Reglamentu Nr. 1/2003 įvestos efektyvesnės sankcijos už įmonėms nustatytų įpareigojimų nevykdymą vykstant tyrimui. Komisija pirmą kartą pasinaudojo šia nuostata ir skyrė 38 mln. EUR baudą už plombos sugadinimą¹². Kitas svarbus Reglamentu Nr. 1/2003 įvestas patobulinimas – tai gerokai padidintos sankcijų, skiriamų už Komisijos sprendimų nevykdymą, viršutinės ribos. Taikant šią nuostatą įgyta patirtis parodė, kad 24 straipsnyje numatyta procedūra gali būti santykinai ilga ir sudėtinga¹³, todėl būtų galima nagrinėti galimybes ją tobulinti.

4. EB KONKURENCIJOS TEISĖS TAIKYMAS PAGAL REGLAMENTO NR. 1/2003 3 STRAIPSNĮ

19. Reglamento Nr. 1/2003 3 straipsniu pirmąkart reglamentuotas nacionalinės konkurencijos teisės ir EB konkurencijos taisyklių santykis. Teisininkų ir verslo bendruomenių suinteresuotosios šalys iš esmės patvirtino, kad Reglamentu Nr. 1/2003 prisidėta prie vienodų sąlygų kūrimo laikantis Lisabonos tikslų¹⁴.
20. 3 straipsnio 1 dalimi nacionalinės konkurencijos institucijos ir teismai įpareigoti taikyti EB sutarties 81 ir 82 straipsnius susitarimams arba veiksams, kurie gali paveikti prekybą tarp valstybių narių. Šia taisykle siekiama užtikrinti, kad EB konkurencijos taisyklės būtų taikomos visose į jų taikymo sritį patenkančiose bylose. Laikantis šios taisyklės tokiais atvejais visapusiškai taikytini Reglamento Nr. 1/2003 11–13 ir 15 straipsniuose nustatyti bendradarbiavimo mechanizmai. Dėl 3 straipsnio 1 dalimi nustatyto įpareigojimo taikyti EB konkurencijos taisykles labai padidėjo EB sutarties 81 ir 82 straipsnių taikymo atvejų, taigi bendrą teisinį standartą pradėta praktiškai taikyti labai plačiu mastu.
21. 3 straipsnio 2 dalies konvergencijos taisykle siekiama sukurti vienodas sąlygas nustatant bendrą įmonių asociacijų susitarimų, suderintų veiksmų ir sprendimų vertinimo standartą. Tačiau valstybės narės ir toliau gali priimti ir taikyti už EB sutarties 82 straipsnį griežtesnius nacionalinius konkurencijos įstatymus, kuriais būtų draudžiami įmonių vienašališki veiksmai ar nustatomos už juos sankcijos. Tokio pobūdžio nuostatos įtvirtintos keliose valstybėse narėse ir iš esmės apima: nacionalines nuostatas, kuriomis reglamentuojamas piktnaudžiavimas ekonomine priklausomybe, „didesne derybine galia“ arba „didele įtaka“¹⁵; teisines nuostatas, susijusias su perpardavimu už sąnaudas mažesne kaina arba patiriant nuostolių¹⁶; nacionalinius įstatymus, kuriais numatyti skirtingi dominavimo vertinimo standartai¹⁷ ir griežtesnes nacionalines nuostatas, kuriomis reglamentuojami dominuojančiųjų įmonių veiksmai.

¹² „E.ON“, OL C 240, 2008 9 19, p. 6.

¹³ Visus su „Microsoft“ byla susijusius dokumentus galima rasti <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/microsoft/index.html>.

¹⁴ Dėl vadinamosios Lisabonos strategijos, kurios tikslas – skatinti tvarų ES ekonomikos augimą, Europos Vadovų Taryba susitarė 2000 m. kovo mėn. Lisabonoje.

¹⁵ Tokio pobūdžio taisyklės egzistuoja Prancūzijoje, Vokietijoje, Graikijoje, Portugalijoje, Latvijoje, Vengrijoje ir Airijoje.

¹⁶ Šiuo metu perpardavimą mažesne už sąnaudas kaina arba patiriant nuostolių draudžiančios valstybės narės yra Prancūzija ir Vokietija.

¹⁷ Pavyzdžiui, Austrijos įstatymas, pagal kurį įmonė laikoma dominuojančia, jei ji užima aukštesnę padėtį prekybos santykiuose su klientais ar tiekėjais.

22. Su vienašališkais veiksmais susijusių standartų skirtingumą kritiškai įvertino verslo ir teisininkų bendruomenės, kurios mano, kad dėl skirtingų standartų suskaidomos verslo strategijos, kurios paprastai sudarinėjamos Europos arba pasauliniu mastu. Šį klausimą reikėtų toliau nagrinėti tiek įvertinant kylančių problemų masą, tiek poreikį imtis veiksmų Europos lygmeniu.

5. EUROPOS KONKURENCIJOS TINKLAS

23. Reglamentu Nr. 1/2003 nacionalinėms konkurencijos institucijoms kartu su Komisija patikėtas pagrindinis vaidmuo užtikrinant, kad EB konkurencijos taisyklės būtų taikomos efektyviai ir nuosekliai. Praėjus penkeriems metams akivaizdu, kad tikslas skatinti EB konkurencijos taisyklių įgyvendinimą užtikrinant visapusišką ir nuoseklų jų taikymą didžiaja dalimi pasiektas.
24. EB konkurencijos taisyklių įgyvendinimo atvejų pradėjus taikyti Reglamentą Nr. 1/2003 gerokai padidėjo. Iki 2009 m. kovo mėn. pabaigos remiantis EB konkurencijos taisyklėmis išnagrinėta daugiau kaip 1 000 įvairių sektorių bylų.
25. Už įgyvendinimą atsakingi subjektai keitėsi užduotimis šiame tinkle iš esmės be problemų. Penkerių metų patirtis parodė, kad Reglamentu Nr. 1/2003 įvesti lankstūs ir praktiški susitarimai ir Tinklo pranešimas yra veiksmingi. Diskusijos dėl bylos skyrimo kilo vos keletą kartų, tačiau klausimas greitai buvo išspręstas.
26. Bendradarbiavimo mechanizmas faktų nustatymo tikslais EKT iš esmės veikė gerai. Galimybė dalytis ir naudotis kitos konkurencijos institucijos surinkta informacija didina bendrą tinklo veiksmingumą, tai taip pat būtina sąlyga lanksčiai bylų skyrimo sistemai sukurti. Be to, nacionalinių konkurencijos institucijų įgaliojimais atlikti patikrinimus arba taikyti faktų nustatymo priemones kitos nacionalinės konkurencijos institucijos vardu, kai susiduriama su tam tikrais dėl nacionalinių procedūrų skirtumų atsiradusiais apribojimais, aktyviai pasinaudota atitinkamose bylose ir prisidėta prie efektyvaus įgyvendinimo.
27. Kilo diskusijos, ar draudimas nacionalinei konkurencijos institucijai naudoti informaciją laisvės atėmimo sankcijoms taikyti, jei ji tą informaciją gavo iš jurisdikcijos, kuri netaiko tokių sankcijų, kaip numatyta 12 straipsnio 3 dalyje, yra pernelyg plataus masto ir trukdo veiksmingam įgyvendinimui. Gali būti tikslinga svarstyti, ar yra kitų galimybių, tačiau visiškai išsaugant šalių gynybos teises. Šis svarstymas taip pat galėtų būti naudingas ateityje aptariant tarptautinius bendradarbiavimo susitarimus su baudžiamosios teisės įgyvendinimo sistemas turinčiomis atrinktomis jurisdikcijomis.
28. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos Komisija buvo informuota apie daugiau kaip 300 nacionalinių konkurencijos institucijų numatytų sprendimų pagal 11 straipsnio 4 dalį. Nei vienu iš šių atvejų Komisija nepradėjo procedūros pagal 11 straipsnio 6 dalį, pagal kurią dėl taikymo nuoseklumo nacionalinė konkurencijos institucija netektų kompetencijos. Patirtis rodo, kad nacionalinės konkurencijos institucijos iš esmės tvirtai įsipareigojusios užtikrinti nuoseklumą, o pastangomis, kurių imtasi EKT, sėkmingai prisidėta siekiant šio tikslo. Pagal 11 straipsnio 4 dalį tinkle įtvirtinta praktika neoficialiai, tačiau laikantis konfidencialumo, aptarti nacionalinės

institucijos veiksmus tarnybų lygmeniu. Suinteresuotosios šalys iš esmės patenkintos EB konkurencijos taisyklių taikymo EKT rezultatais.

29. EKT – tai forumas, kuriame sėkmingai aptariami bendrieji politikos klausimai. Nuolatinis dialogas su tinklo nariais bet koku lygmeniu per paskutiniuosius metus gerokai prisidėjo prie nuoseklaus EB konkurencijos taisyklių taikymo.
30. Nors Reglamentu Nr. 1/2003 valstybės narės neįpareigotos kurti specialios institucinės sistemos EB konkurencijos taisyklėms įgyvendinti, daugelis valstybių narių sustiprino arba peržiūrėjo savo įgyvendinimo institucijų struktūrą siekdamos kiek įmanoma padidinti jos efektyvumą.
31. Reglamentu Nr. 1/2003 oficialiai nereglamentuotos ir nederintos nacionalinių konkurencijos institucijų procedūros, o tai reiškia, kad įgyvendindamos tas pačias materialinės teisės normas jos taiko skirtingas procedūras ir gali skirti skirtingas sankcijas. Reglamentu Nr. 1/2003 atsižvelgta į šiuos skirtumus¹⁸. Šiuo reglamentu valstybės narės paskatintos savanoriškai siekti didesnės įstatymų konvergencijos, kurią dar labiau paskatino politinė EKT veikla.
32. Iš EKT pavyzdinės atleidimo nuo baudų ir baudų sumažinimo programos¹⁹ matyti, kaip EKT gali sutelkti pajėgas ir kartu sukurti naują viziją esamos sistemos realioms ir numanomiems trūkumams pašalinti. Darbas EKT – pagrindinis veiksnys, skatinantis valstybes nares ir (arba) nacionalines konkurencijos institucijas priimti ir formuoti savo atleidimo nuo baudų ir baudų sumažinimo politiką ir siekti jų konvergencijos. Šiandien tik dvi valstybės narės neturi jokios atleidimo nuo baudų ir baudų sumažinimo politikos. Pavyzdinėje programoje numatyta, kad EKT atleidimo nuo baudų ir baudų sumažinimo programų konvergencijos lygis bus įvertintas iki 2008 m. pabaigos. Šis vertinimas labai svarbus sprendžiant, ar šioje srityje reikalingi tolesni veiksmai.
33. Vis dėlto valstybių narių įgyvendinimo sistemų skirtumai išlieka tokiose svarbiose srityse kaip baudos, baudžiamosios sankcijos, įmonių grupių atsakomybė, įmonių asociacijų atsakomybė, įmonių perėmimas, senaties terminai ir įrodymų standartai, įgaliojimai taikyti struktūrines priemones ir valstybių narių konkurencijos institucijų gebėjimai oficialiai nustatyti įgyvendinimo prioritetus. Šias sritis būtų naudinga nagrinėti ir svarstyti nuodugniau.

6. BENDRADARBIAVIMAS SU NACIONALINIAIS TEISMAIS

34. Pradėjus taikyti Reglamentą Nr. 1/2003 nacionaliniams teismams suteikti įgaliojimai visapusiškai taikyti EB sutarties 81 ir 82 straipsnius. Nacionaliniai teismai taikė EB sutarties 81 ir 82 straipsnius įvairiuose sektoriuose ir išsprendė daugelį klausimų. Tačiau suinteresuotosios šalys nurodė, kad, jų nuomone, nacionaliniai teismai nevienodai įgyvendina EB konkurencijos taisykles.

¹⁸ Žr. sąlygas, kad pasidalytą informaciją būtų galima naudoti kaip įrodymą, pagal 12 straipsnio 2 ir 3 dalis.

¹⁹ Žr. http://ec.europa.eu/competition/ecn/model_leniency_en.pdf.

35. Reglamentu Nr. 1/2003 numatytos kelios priemonės, kuriomis nacionaliniai teismai skatinami nuosekliai taikyti konkurencijos taisykles. Nuo 2004 m. gegužės 1 d. Komisija nacionaliniams teismams teikė savo nuomonę EB sutarties 81 ir 82 straipsnių taikymo klausimais 18 kartų. Tiek Komisija, tiek nacionalinės konkurencijos institucijos pagal 15 straipsnio 3 dalį turi įgaliojimus teikti *amicus curiae* pastabas. Šia priemone sėkmingai naudojasi kelios nacionalinės konkurencijos institucijos. Per ataskaitinį laikotarpį Komisija nusprendė teikti *amicus curiae* pastabas dviem atvejais, kai manė, kad yra tiesioginė grėsmė EB konkurencijos taisyklių taikymo nuoseklumui. Suinteresuotosios šalys ragino Komisija dažniau naudotis šia priemone ir išnagrinėti, kaip jos taikymo praktiką reikėtų formuoti ateityje.
36. Reglamente Nr. 1/2003 reikalaujama, kad valstybės narės perduotų Komisijai kiekvieno nacionalinių teismų rašytinio sprendimo dėl EB sutarties 81 ir 82 straipsnio taikymo kopiją. Tačiau šio reikalavimo nebuvo optimaliai laikomasi, todėl reikėtų išnagrinėti kitas veiksmingo ir efektyvaus susipažinimo su nacionalinių teismų sprendimais užtikrinimo galimybes.

7. RYŠYS SU TREČIŲJŲ ŠALIŲ NORMŲ ĮGYVENDINIMU

37. Komisija daug dėmesio skiria konstruktyvaus bendradarbiavimo su trečiųjų šalių institucijomis stiprinimui, ypač tarptautinio masto pažeidimų srityje. Tačiau tarptautinio bendradarbiavimo efektyvumas priklauso nuo pačios Komisijos tyrimų efektyvumo įgyvendinant EB sutarties 81 ir 82 straipsnius.
38. Per ataskaitinį laikotarpį kilo problemų dėl informacijos, esančios Komisijos bylos dokumentuose, atskleidimo trečiųjų šalių jurisdikcijoms. Šios problemos susijusios su privačių asmenų bylomis trečiųjų šalių jurisdikcijose ir, kiek mažesniu mastu, keitimusi informacija su trečiųjų šalių viešosiomis institucijomis.
39. Komisija stipriai remia efektyvias civilines bylas dėl žalos atlyginimo, ypač prieš kartelių dalyvius. Tačiau informacijos, esančios Komisijos bylos dokumentuose, atskleidimas privačių asmenų bylų, nagrinėjamų trečiųjų šalių jurisdikcijose, ypač informacijos, kuri savanoriškai teikiama tyrimo metu, atveju gali labai pakenkti viešojo antimonopolinių normų įgyvendinimo efektyvumui. Teikdama *amicus curiae* informaciją JAV teismams Komisija pasisakė prieš informacijos, parengtos tik jos tyrimo tikslais, atskleidimą. Komisijos Konkurencijos generalinis direktoratas šiuo tikslu taip pat siuntė raštus JAV Antimonopolinių normų modernizavimo komisijai (*Antitrust Modernisation Commission*).
40. Iš esmės, laikomasi nuomonės, kad būtų galima aiškiau išdėstyti ir sustiprinti teisinį pagrindą didinant esamą apsaugos nuo informacijos atskleidimo lygmenį, tiek dėl privačių asmenų bylų, nagrinėjamų trečiųjų šalių jurisdikcijose, tiek dėl keitimosi informacija su trečiųjų šalių viešosiomis institucijomis.

8. IŠVADA

41. Reglamentu Nr. 1/2003 įtvirtintas esminis Europos konkurencijos teisės įgyvendinimo pokytis. Šiuo reglamentu labai pagerintas Komisijos vykdomas

EB sutarties 81 ir 82 straipsnių įgyvendinimas. Tikslingai šalindama pagrindinių ūkio sektorių konkurencingumo trūkumus, Komisija galėjo būti iniciatyvesnė.

42. EB konkurencijos taisyklės iš esmės tapo „įstatymu“ visoje ES. Bendradarbiavimu EKT padedama užtikrinant nuoseklų taisyklių taikymą. Šis tinklas – tai naujoviškas valdymo modelis Komisijai ir valstybių narių institucijoms įgyvendinant Bendrijos teisę.
43. Šioje ataskaitoje atkreipiamas dėmesys į kelių sričių²⁰ aspektus, kuriuos reikėtų papildomai įvertinti, tačiau klausimas, ar reikia iš dalies keisti esamas taisykles ar jų taikymo praktiką, lieka atviras. Ataskaita bus pagrindas, kuriuo Komisija remsis kitame etape vertindama tolesnių politikos iniciatyvų tikslingumą.

²⁰ Žr. 12, 16, 18, 22, 27, 32, 33, 35, 36 ir 40 punktus.